

**ТЕРНОПІЛЬСЬКИЙ ОБЛАСНИЙ КОМУНАЛЬНИЙ ІНСТИТУТ
ПІСЛЯДИПЛОМНОЇ ПЕДАГОГІЧНОЇ ОСВІТИ**

Куриш О. С., Мисик В. С., Хома С. О.

**Методичні рекомендації
щодо реалізації краєзнавчо-пошукового проекту «Непоборні!»,
присвяченого відзначенню 75-ї річниці створення УПА**

Тернопіль, 2018

Методичні рекомендації
щодо реалізації краєзнавчо-пошукового проекту «Непоборні!»,
присвяченого відзначенню 75-ї річниці створення УПА

Національно-патріотичне виховання є важливою складовою концепції Нової української школи і, одним із завдань, для організаторів виховного процесу, – створити такі умови, за яких буде здійснюватись «набуття дітьми компетентностей, що стануть у нагоді для прийняття рішень у повсякденному житті. Тобто, навчити школярів самостійно аналізувати інформацію, критично мислити, швидко адаптуватися до змін, співпрацювати в команді тощо»[2.].

В рамках обласного навчально-виховного проекту «Громадські ініціативи», гаслом якого є «Служіння українській нації – історичне покликання кожного українця», Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти, управління освіти і науки ТОДА, обласна учнівська асоціація «Авангард», куратори районних/міських/ОТГ рад старшокласників, громадськість розпочинають краєзнавчо-пошуковий проект «Непоборні!», присвячений відзначенню 75-ї річниці створення УПА.

Даний проект покликаний залучити широкий загал школярів до вивчення історії боротьби УПА, формувати в учнівської молоді єдину національну пам'ять та ідентичність, виховувати ініціативних, мислячих і свідомих громадян сучасної України , шляхом реалізації спільних з місцевою громадою проектів, набувати компетентностей громадянина і патріота долучаючись до суспільно корисних справ, волонтерської діяльності щодо наведення обліку пам'ятників, меморіалів, захоронень героїв і належного догляду за ними.

Реалізацію обласного краєзнавчо-пошукового проекту «Непоборні!» рекомендуємо розпочати з широкого інформування усіх учасників навчально-виховного процесу, мешканців місцевих громад, ЗМІ, на території яких

знаходяться дані об'єкти. Це буде сприяти пошуку свідків та достовірної інформації про походження поховання, могили чи пам'ятника.

Доцільно організувати ініціативні групи, спланувати роботу та, за погодженням з місцевою владою, спільно з волонтерами здійснити благоустрій пам'ятників і поховань. Зробити світлини.

Важливо, щоб на світлинах було виразно видно прізвища похованих, якщо такі вказані.

Краєзнавчо-пошуковий матеріал укладати за номінаціями:

«Меморіал» – архітектурна, скульптурна споруда в пам'ять про вояків УПА;

«Меморіальна дошка» – плита, яка увічніює пам'ять про конкретну особу чи пам'ятну подію з історії УПА;

«Пам'ятний хрест (знак)», «Символічна могила» – найчастіше такі символи встановлювалися на місцях бою або повстанських криївках, де загинули вояки. Символічні могили насипаються на честь загиблих за волю України, в тому числі і на чужині;

«Поховання» – могила конкретного вояка УПА чи братська могила загиблих.

Електронний фотоальбом сформувати з чорно-білих або кольорових світлин, оформлених у форматі А4, а також фотонариси у форматі розміром не менше 18,5x24 см. Анкетні дані розмістити поруч кожної пронумерованої світлини. Інформацію згрупувати за вищеназваними номінаціями. На титульній сторінці написати офіційну назву районної/міської/ОТГ ради старшокласників, прізвище, ім'я, по-батькові лідера та куратора учнівського самоврядування, або інших керівників проекту.

Проміжний звіт про хід роботи над проектом відбудеться у формі ВЕБ-конференції у листопаді 2017 року.

Звіт-представлення електронного фотоальбому «Непоборні» відбудеться під час засідання Школи управлінської майстерності у лютому 2018 року.

Електронний та фотоальбом краєзнавчо-пошукового проекту «Непоборні!» буде передано до Державного архіву Тернопільської області.

Краєзнавчо-пошуковий проект «Непоборні!»,

присвячений 75-ї річниці утворення Української Повстанської Армії

«Українська повстанська армія – військово-політична формація українського визвольного руху. Заснована в кінці 1942 року, діяла до вересня 1949 року, після чого реорганізована в збройне підпілля, діяльність якого припинилася в середині 1950 років [за останніми даними у 1960]. Стратегічною метою діяльності УПА було відновлення української державності, відповідно боротьба розгорталася проти всіх держав, що намагалися завадити цьому. Протягом усього часу існування Повстанської армії головним ворогом вважався СРСР, як держава, що завдала українському народові найжахливіших втрат – масові політичні репресії, голодомори, депортації населення. Поруч із тим, УПА із самого початку творилася як реакція населення на німецький окупаційний терор, тому протягом всього періоду німецької окупації велася активна антинімецька боротьба. У 1943-1944 роках тривало гостре протистояння проти польських сил, що намагалися відновити довоєнні кордони Польщі, тобто приєднати до неї землі Західної України. Через лави УПА пройшло понад сто тисяч осіб, за участь у повстанському русі чи його підтримку каральними органами СРСР було репресовано понад півмільйона людей.»[1.] Ці драматичні події зачепили кожне галицьке, волинське, подільське село і місто – без перебільшення – кожну родину на Тернопіллі. У нашому краї сотні могил знаним і незнаним воякам УПА. Віддаючи шану пам'яті борцям за волю і незалежність України 2017 рік Тернопільська обласна рада проголосила Роком Української Повстанської Армії.

Долучаючись до відзначення 75-ї річниці створення УПА Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти, обласна учнівська асоціація «Авангард» започатковують краєзнавчо-пошуковий проект «Непоборні!».

Гасло проекту: Пам'ятай про великі дні наших Визвольних змагань.

Учасники проекту: обласна учнівська асоціація «Авангард», куратори районних/міських/ОТГ рад старшокласників, Тернопільська обласна організація Пласт-НСОУ, громадськість.

Організаційно-методичний супровід проекту здійснює Тернопільський обласний комунальний інститут післядипломної педагогічної освіти, Тернопільська обласна організація Пласт-НСОУ, управління освіти і науки ТОДА.

Керівник проекту: Мисик Володимир Святославович, заступник директора з науково-педагогічної та виховної роботи ТОКІШПО.

Координатори проекту:

Хома Світозара Олегівна, методист (в.о. завідувача) центру виховної роботи, захисту прав дитини та громадянської освіти ТОКІШПО.

Куриш Оксана Степанівна, методист відділу менеджменту, координації та комунікації методичних служб ТОКІШПО.

Термін дії проекту: 2017 -2018 навчальний рік.

Мета проекту: залучити широкий загаль учнівської молоді до вивчення історії боротьби УПА, формувати у підростаючого покоління єдину національну пам'ять та ідентичність, набувати компетентностей громадянина і патріота долучаючись до суспільно корисних справ, виховувати ініціативних, мислячих і свідомих громадян сучасної України шляхом реалізації спільних з місцевою громадою волонтерських проектів щодо наведення обліку пам'ятників, меморіалів, захоронень та належного догляду за ними.

Завдання проекту:

Ø провести пошукову роботу з дослідження сторінок історії національно-визвольної боротьби УПА у період 1942-1950-х років;

Ø здійснити облік пам'ятників та захоронень вояків УПА, які знаходяться на території місцевих громад, зафіксувати їх у вигляді світлин і описати відповідно до вимог анкети яка додається;

Ø доглядати за похованнями, військовими меморіалами, могилами новітніх героїв, що загинули за волю і незалежність України;

Ø інформувати та залучати до пошукової роботи учнівську молодь та громадськість;

Ø підтримати ініціативи та заходи місцевих громад присвячені відзначенню 75-ї річниці створення УПА.

Шляхи реалізації проекту:

Ø оголосити пошук інформації про вищеназвані об'єкти;

Ø повідомити учнівську та пластову спільноту, громадськість та органи місцевої влади про наміри;

Ø спланувати роботу щодо благоустрою меморіальних комплексів та погодити план дій з місцевою владою;

Ø зробити світлини та фоторепортажі вищеназваних об'єктів, описати історію їх походження (анкета додається);

Ø провести проміжний звіт про хід роботи над проектом у формі ВЕБ-конференції (травень-вересень 2017 року);

Ø представити електронний фотоальбом «Непоборні» у листопаді 2017 року.

Очікуваний результат:

Буде здійснено облік пам'ятників і захоронень вояків УПА, які знаходяться на території місцевих громад, створено електронний та фотоальбом з коротким описом світлин вищеназваних об'єктів.

У громадах, районах, містах області буде організовано виставку створену за матеріалами проекту «Непоборні», присвячену 75-й річниці створення УПА.

Зібраний матеріал буде передано на зберігання у Державний архів Тернопільської області.

ПАСПОРТ МЕМОРІАЛУ

(«Поховання», «Меморіальної дошки», «Пам'ятного хреста (знаку)», «Символічної могили»)

АДРЕСА (район, місто, смт, село, місцеві орієнтири) _____

ВИД ПОХОВАННЯ(індивідуальне, групове, цвинтар, комплекс) _____

ДАТА ПОХОВАННЯ _____

КІЛЬКІСТЬ ПОХОВНИХ(в тому числі невідомих) _____

ХТО ПОХОВАНИЙ _____

СТАН ПАМ'ЯТНИКА (форма, матеріал, текст напису, збереженість, доглянутість) _____

ХТО ОПІКУЄТЬСЯ _____

ДОДАТКОВІ ВІДОМОСТІ(схема розміщення, обставини захоронення, перезахоронення тощо) _____

ДЖЕРЕЛО ІНФОРМАЦІЇ(особисте дослідження, опитування свідків, публікації, архіви, документи тощо) _____

АДРЕСИ СВИДКІВ І ДОСЛІДНИКА _____

Дата

Підпис дослідника

Використана література:

1. Сайт: <http://www.memory.gov.ua/news/8-lyutogo-startue-natsionalna-informatsiina-kampaniia-v-pamyat-pro-ura>;

2. Концепція Нової української школи;

3. Розпорядження голови обласної державної адміністрації від 16.02.2017 № 78-од «Про відзначення в області 75-ї річниці утворення Української Повстанської Армії»;

4. «Заходи з підготовки та відзначення в області 75-ї річниці утворення Української Повстанської Армії» (Розпорядження голови ОДА від 16.02.2017 № 78-од)